

Nr. Ieșire 85/25.10.2023

Scrisoare deschisă

Către: Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor
Ministerul Energiei
Agenția Națională Pentru Arii Naturale Protejate
Agenția Națională Pentru Protecția Mediului
Agenția Pentru Protecția Mediului Caras-Severin

Spre știință: S.C. POTOȘ POWER PARK S.R.L. trading@monsson.eu,
S.C. ORAȘIȚA POWER PARK S.R.L. dinu.buliga@monsson.eu
S.C. TOPWIND ENERGY S.R.L. dinu.buliga@monsson.eu
S.C. WIND ENERGY GREEN PARK S.R.L. dinu.buliga@monsson.eu
Administrația Parcului National Cheile Nerei - Beusnita
apnchnerei@gmail.com
Administrația Parcului Natural Portile de Fier parc@drobeta.rosilva.ro
Asociația Română pentru Energie Eoliană office@rwea.ro

Referitor la: proiectele "Parc Eolian Potoc 1", "Parc Eolian Potoc 2", "Parc Eolian Potoc 3",
"Parc Eolian Potoc 4"

Stimate Doamne, Stimați Domni,

Prezenta scrisoare de poziție reprezintă opinia unui grup de ONG-uri de protecția naturii reunite sub cupola Coaliției Natura 2000, referitoare la decizia de a excepta cele 4 proiecte de turbine eoliene la care se adaugă alte proiecte ce însumează mai mult de 200 de turbine eoliene care se află în diferite etape ale planificării (PUZ/proiect) de la aplicarea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului. Considerăm această decizie ca fiind nelegală și neconformă cu legislația și jurisprudența europeană, iar amplasarea parcurilor eoliene în imediata vecinătate a ariilor naturale protejate, care reprezintă una dintre zonele cele mai importante din punct de vedere al avifaunei, ca fiind inoportună, pe seama următoarelor argumente:

I. Argumente de ordin juridic:

1. Proiectele nu pot fi exceptate de la procedura evaluării impactului asupra mediului: regulamentul (UE) 2022/2577¹ de stabilire a unui cadru pentru accelerarea implementării energiei din surse regenerabile nu exceptează direct proiectele de energie eoliană de la aplicarea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului. Astfel, o eventuală exceptare este aplicabilă doar proiectelor de energie solară și proiectelor de instalare de pompe de căldură². Desigur că studiile de evaluare adecvată elaborate la faza PUZ a celor patru parcuri eoliene nu pot înlocui evaluarea impactului conform dispozițiilor legale și nici servi ca bază pentru identificarea și cuantificarea impacturilor și cu atât mai puțin pentru identificarea unor măsuri adecvate de evitare / reducere a impacturilor semnificative. În plus, studiile făcute pentru

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022R2577>

² Conform art.5 și art. 7

modificarea PUZ-ului au declanșat o serie de reacții din partea mai multor entități care activează în special în domeniul conservării mediului dar și din partea unor investitori locali în domeniul eco și agroturismului. Aceste poziții nu au fost luate în considerare, prin stabilirea unor măsuri de atenuare așa cum se stipulează la punctul 6 al Regulamentului UE nr.2577/2022.

2. Exceptarea altor tipuri de proiecte, inclusiv de energie eoliană, de la analiza impactului de mediu, conform art. 6 al regulamentului (UE) 2022/2577, se poate face cu condiția ca proiectul să fie amplasat într-o zonă dedicată energiei regenerabile dacă acestea au fost desemnate de către Statele Membre. Regulamentul nu prevede posibilitatea ca autoritățile locale să realizeze această desemnare a zonelor pentru energie regenerabilă, cu atât mai puțin investitorii. În absența unui proces centralizat și a unor criterii clare de desemnare la nivel național, considerăm că o astfel de abordare poate crea precedente cu consecințe grave asupra mediului. Un exemplu pozitiv sunt orientările dezvoltate de Germania pentru jurisprudența națională³ ce privește transpunerea la nivel național a regulamentului 2577, orientări unde sunt clar detaliate procedurile și responsabilitățile pentru desemnarea zonelor pentru energie regenerabilă.

3. Totuși, deși nu îndeplinește condițiile formale prevăzute de Regulament, încă din 2016 există o analiză și un ghid realizate de BERD, care identifică zonele pretabile dezvoltărilor eoliene ulterioare pe baza potențialului eolian și a considerentelor sociale și de mediu. Prin suprapunerea acestora a rezultat harta de mai jos care identifică zonele în care există cel mai mic conflict între aceste considerente, din care se poate observa că fermele Potoc 1,2,3,4 nu se află în zonele adecvate pentru dezvoltarea centralelor eoliene, în special datorită potențialelor conflicte cu interesele sociale și de protecția mediului.

Figura 20: Posibile zone adecvate pentru dezvoltarea centralelor electrice eoliene, identificate în baza criteriilor tehnice, sociale și de mediu

4. În conformitate cu Comunicarea Comisiei C(2021) 6913, „absența unui efect negativ asupra siturilor Natura 2000 trebuie demonstrată înainte ca un plan sau proiect să poată fi autorizat”. Până în prezent, cele patru proiecte analizate nu beneficiază de o identificare corectă și completă a impacturilor, la nivelul fiecărui habitat și al fiecărei specii, în baza obiectivelor de conservare specifice siturilor, așa cum de altfel se recunoaște și în conținutul studiilor EA de la faza PUZ (ex: „fără studii solide, evidente, cum ne regăsim în acest moment”; „impactul

³ p. 8-9, https://caneurope.org/content/uploads/2023/10/Fairer-and-Faster-permitting_CAN-Europe-Briefing.pdf

cumulativ asupra speciilor de chiroptere este foarte greu de estimat, deoarece studiile sunt abia la început”). Necesitatea de a realiza studii complete și pe perioade mai lungi este astfel evidentă.

5. Jurisprudența CJCE în cazul Kaliakra, Bulgaria⁴ este fermă în aceeași direcție, a obligativității evaluării adecvate. Astfel Curtea a arătat că „prin lipsa evaluării adecvate a efectului cumulativ al proiectelor (...), a căror implementare, pe teritoriul Kaliakra IBA, a fost aprobată de Republica Bulgaria, acest stat membru nu și-a îndeplinit obligațiile în temeiul dispozițiilor combinate ale articolului 2 alineatul (1) și articolului 4 alineatul (2) și (3) din Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (JO 2012 L 26, p. 1) și punctul 1 (b) din anexa III la directiva respectivă.”

6. De asemenea, trebuie avut în vedere impactul transfrontalier și faptul că se impune respectarea, în consecință a dispozițiilor Convenției privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (Convenția de la Espoo)

7. Reglementările în lucru ale Comisiei Europene și ale Parlamentului European referitoare la desemnarea zonelor de interes pentru producerea de energie regenerabilă. În prezent la nivel european este în derulare procedura de adoptare a unei Directive⁵ care vine în completarea Directivei 2018/2001 care promovează folosirea energiei din surse regenerabile.

În această Directivă se stipulează clar la articolul 15c, atât în forma elaborată de Comisie, cât și după amendamentele aduse de Parlamentul European în decembrie 2022, pe lângă evidenta excludere a ariilor naturale protejate și a zonelor care acoperă rutele de migrație, și faptul că:

În planul sau planurile care desemnează zonele de accelerare a proiectelor de energie din surse regenerabile, statele membre, utilizează toate instrumentele și seturile de date adecvate, inclusiv, acolo unde este necesar, anchete specifice pe teren, pentru a identifica zonele în care centralele de energie din surse regenerabile nu ar avea niciun impact semnificativ asupra mediului, inclusiv cartografierea zonelor sensibile de faună sălbatică, ținând seama de datele disponibile în contextul dezvoltării unei rețele Natura 2000 coerente, suficiente atât în ceea ce privește tipurile de habitate și specii reglementate de Directiva 92/43/CEE a Consiliului⁶, cât și

---

4

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=88B4D91B24058B7A36E25433D6694C6B?text=&docid=173520&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1911203>

⁵ Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Directive (EU) 2018/2001 on the promotion of the use of energy from renewable sources, Directive 2010/31/EU on the energy performance of buildings and Directive 2012/27/EU on energy efficiency COM/2022/222 final <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2022%3A222%3AFIN&qid=1653033811900>

⁶ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022AP0441#ntr16-C_2023177RO.01014802-E0015

păsările și siturile în temeiul Directivei 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului⁷;

8. Cerințele exprese de amplasare a parcurilor eoliene din Planurile Naționale de Acțiune aprobate prin Ordin de Ministru ale Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor din România.

II. Argumente științifice:

Conflictele de mediu sunt generate în principal de prezența în imediata apropiere a două parcuri care au și statut de arii de protecție specială avifaunistică, respectiv Parcul Național Cheile Nerei Beușnița și Parcul Natural Porțile de Fier -Aria de Protecție Specială Avifaunistică, dar și a ROSCI0031 – Cheile Nerei – Beușnița, ROSCI0206 Porțile de Fier, ROSPA0020 – Cheile Nerei – Beușnița, ROSPA0026 – Cursul Dunării, Baziaș, Porțile de Fier și ROSPA0080 – Munții Almăjului - Locvei.

1. **Importanța zonei pentru avifaună în general** (importanța în migrație și pentru specii de pe Anexa 1 a Directivei Păsări și de pe Lista Roșie a Păsărilor din România).

1A. Datele provenite de la transmisiunile satelitare montate pe exemplare de șoim dunărean (*Falco cherrug*), specie încadrată în categoria EN (periclitat) conform IUCN, sugerează că zona este folosită în perioada de dispersie postnupțială pentru odihnă și hrănire de indivizi de șoim dunărean provenind din populația panonică (Figura 1). În literatura de specialitate sunt evidențiate riscurile cauzate de fermele de eoliene din țările vecine (dar și România) pentru populația panonică de șoimi dunăreni din Slovacia și Ungaria (Nemček et al.)

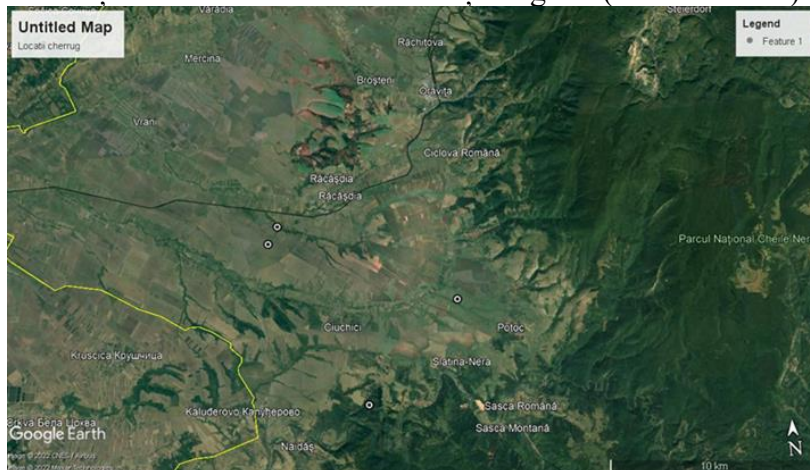
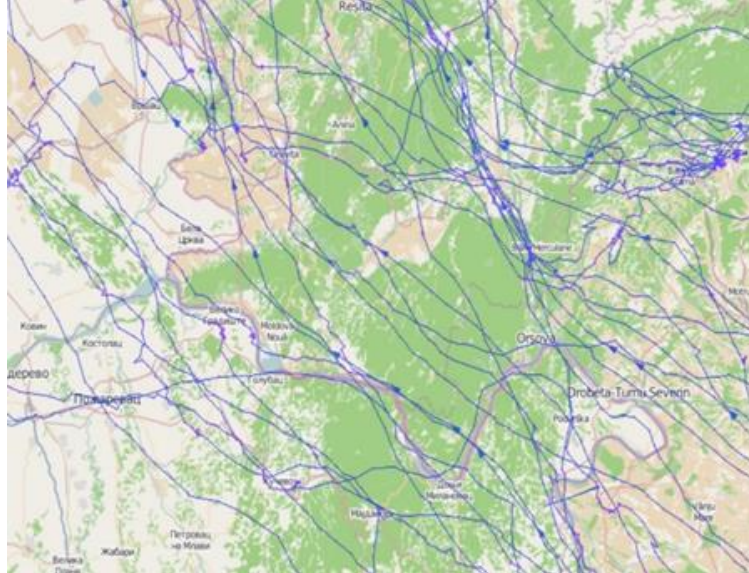

Figura 1. Zone folosite de șoimi dunăreni în aria vizată de proiecte propuse (Sursa: LIFE06 NAT/H/000096 Conservation of *Falco cherrug* in the Carpathian basin 2006-2010)

1B. Zona este frecvent folosită de diferite specii de păsări (răpitoare de zi, berze, cocori) în timpul perioadelor de migrație. Date despre migrația păsărilor care trec prin zonă unde sunt propuse parcurile eoliene este disponibilă la <http://birdmap.5dvision.ee> și

⁷ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022AP0441#ntr17-C_2023177RO.01014802-E0016

<https://www.movebank.org/> (Figura 2, extrase din bazele de date). Speciile menționate mai sus sunt cele mai vulnerabile la coliziuni cu turbine eoliene.

Figura 2. Rute de migrația la păsările care trec prin zona unde sunt propuse turbinele eoliene

De asemenea, tot în această zonă, în perioadele de migrație, au fost observate următoarele specii de păsări răpitoare migratoare: *Aquila pomarina*, *Circus gallicus*, *Aquila pennata*, *Milvus migrans*, *Circus aeruginosus*, *Circus cyaneus*, *Circus pygargus*, *Circus macrourus*, *Pernis apivorus*, *Falco subbuteo* dar și următoarelor specii de păsări de apă migratoare africane eurasiatice: *Anser albifrons*, *Anser fabalis*, *Anser anser*, *Branta ruficollis*, *Tadorna tadorna*, *Anas clypeata*, *Casmerodius albus*, *Ciconia ciconia*, *Ciconia nigra*, *Recurvirostra avosetta*, *Himantopus himantopus*, *Charadrius dubius*, *Pluvialis apricaria*, *Vanellus vanellus*, *Tringa glareola*, *Tringa ochropus*, *Philomachus pugnax*.

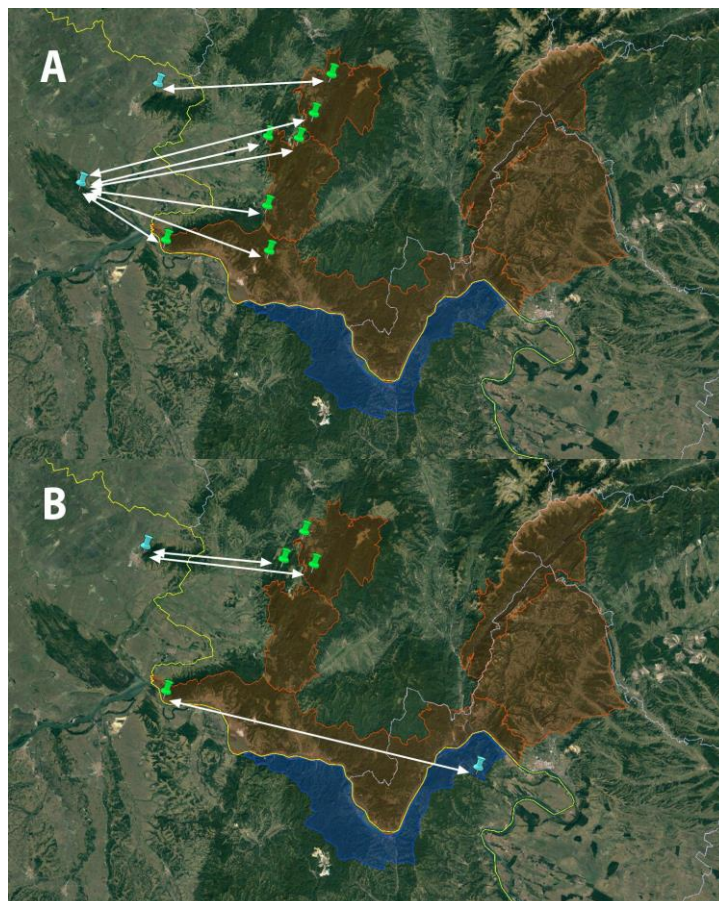
Existența unei diversități de specii de păsări care folosesc anual, în perioada serotinală-autumnală - hiemală-prevernală (15 august – 30 aprilie), acest culoar de migrație care trece prin partea de vest a ariei speciale de protecție avifaunistică ROSPA0020 Cheile Nerei – Beușnița, precum și zonele de repaus și hrănire localizate de-a lungul acestuia, reprezentate în special prin terenurile agricole, cultivate din perimetrul situat între localitățile Ilidia – Răcășdia – Ciuchici – Macoviște – Potoc este astfel confirmată, prin informațiile mai sus prezentate, precum și prin informațiile cu privire la traseele și zonele de popas folosite de către diverse specii de păsări migratoare, accesibile și pe site-ul <http://satellitetracking.eu/inds/showtable>.

2. Cu privire la chiropterofauna existentă

Zona Banatului și Porților de Fier, cu cele cinci arii protejate majore (PN Semenici - Cheile Carașului, PN Cheile Nerei - Beușnița, PN Porțile de Fier, PN Domogled - Valea Cernei și GP Platoul Mehedinți) este de importanță continentală pentru fauna europeană de chiroptere. Zeci de locații subterane (peșteri, galerii de mină) și supraterane (clădiri) adăpostesc colonii ale speciilor de interes comunitar, de exemplu *Rhinolophus ferrumequinum*, *Rhinolophus hipposideros*, *Rhinolophus blasii*, *Rhinolophus euryale*, *Myotis myotis*, *Myotis blythii*, *Myotis capaccinii*, *Miniopterus schreibersii* și *Barbastella barbastellus*. Aici se regăsesc cele mai mari colonii pentru o serie de specii din România, de exemplu Peștera Buhui, cu cea mai mare

colonie de *R. ferrumequinum* (peste 1.600 exemplare) și cea mai mare colonie de *B. barbastellus* (peste 400 de exemplare). Pe lângă aceste specii, sunt prezente celelalte specii de chiroptere (din Anexa IV Directiva Habitate), Banatul și Porțile de Fier fiind cea mai diversă zonă pentru lilieci din România, cu cel puțin 31 de specii prezente din cele 32 din România.

Pe lângă coloniile speciilor sedentare sau celor care migrează pe distanțe mici, în perioada 2015-2023 s-a demonstrat cu certitudine conexiunea constantă cu coloniile de lilieci din Serbia. Cel puțin 61 de exemplare (*R. ferrumequinum*, *M. schreibersii*) cu inele din Serbia au fost observate în diferite sezoane (predominant în hibernare) în 7 locații subterane din zona Banat / Porțile de Fier (Fig. 3). Cea mai lungă perioadă de la inelare și observare aparține unui exemplar *R. ferrumequinum*, inelat în colonia de naștere Rosijana din Serbia în 2015, și observat într-o colonie din Sasca Montană în 2022. Astfel se demonstrează legătura istorică și continuă între chiropterofauna din Serbia și România. Cea mai lungă migrație observată este a unui exemplar *M. schreibersii*, inelat în colonia Banja din Serbia (PN Djerdap), și observat la peste 90 km, în Baziaș (PN Porțile de Fier). Cele mai multe exemplare inelate în Serbia (cel puțin 8 exemplare *R. ferrumequinum*, și cel puțin 3 exemplare *M. schreibersii*) au fost observate în hibernare în Peștera Buhui (PN Semenice - Cheile Carașului). Alte peșteri și locații cu exemplare inelate în Serbia, dar observate în România sunt Peștera Plopa (PN Cheile Nerei - Beușnița), Peștera de la Padina Matei (PN Porțile de Fier), Peștera Comarnic și Peștera din Cheile Gârliștei (PN Semenice - Cheile Carașului), precum și mai multe locații în afara ariilor protejate. Toate aceste date subliniază permeabilitatea completă a zonei Banat / Porțile de Fier pentru chiropterofauna unitar funcțională româno-sârbească și importanța continentală / transfrontalieră a zonei.

Figura 3. Conexiunile stabilite între coloniile de naștere de lilieci din Serbia (stânga, albastru), și cele de hibernare din PN Semenice - Cheile Carașului, PN Cheile Nerei - Beușnița, și PN Porțile de Fier (dreapta, verde), pentru *Rhinolophus ferrumequinum* (A) și *Miniopterus schreibersii* (B). Menționăm că hărțile denotă conexiuni demonstrate în perioada 2015-2023, respectiv nu denotă rute exacte (= liliecii nu migrează în linie dreaptă), exemplarele folosindu-se de elemente precum șiruri de arbori, cursuri de apă, prezente la modul general în zona studiată.

Migrația liliecilor are loc atât peste cursuri de apă de mărime medie (Nera, Caraș etc.), cât și peste Dunăre, în multiple locații. Detectoare de ultrasunete amplasate pe insule (Insula Calinovât, Insula Ostrovul Mare, Insula Simian, etc) au identificat o prezență intensivă (sute de treceri) nu doar speciilor cosmopolite care migrează pe distanțe mari (ex. *N. noctula*, *P. nathusii*), dar și a speciilor exclusiv cavernicole (*M. schreibersii*, *M. capaccinii*), sau speciilor strâns legate de păduri mature (ex. *B. barbastella*). Dat fiind faptul că pe aceste insule nu există adăposturi și habitate adecvate pentru aceste specii, cu mare probabilitate acestea se aflau în migrație din / spre Serbia. Astfel, aspectul (și efectul transfrontalier) al proiectelor de eoliene propuse nu poate fi ignorat.

Cu privire la evaluările efectuate în vederea realizării acestor proiecte, se observă tratarea subiectului liliecilor cu superficialitate. De exemplu la parcul de eoliene Ciuchici, surprinzător, autorii studiului nu au identificat specii cu prezență deja certă în zonă (*Myotis myotis*, *Myotis blythii*, *Myotis emarginatus*, *Rhinolophus ferrumequinum*, *Rhinolophus hipposideros* și *Rhinolophus euryale*), dar au identificat specii complet atipice pentru zonă (ex. *Myotis dasycneme*, strâns legat de suprafețe mari de apă, sau *M. bechsteinii*, strâns legat de păduri mature). În plus, nu au identificat una dintre cele mai comune și frecvente specii din Europa și România, *Pipistrellus pipistrellus*, care prin coincidență este printre speciile cele mai impactate de către eoliene la nivel european. Totodată, studiul de la Ciuchici a "reușit" să stabilească numărul exemplarelor de lilieci doar din înregistrări de ultrasunete, respectiv fără observarea coloniilor propriu zise, un aspect ce ridică semne serioase de întrebări legat de validitatea studiului. Autorii au ignorat și efectul de barotrauma (ce poate fi responsabil pentru o treime din fatalități), afirmând că doar contactul direct cu pale poate fi cauza mortalității în rândul liliecilor.

Alte studii (ex. pentru parcul nou propus din zona Sfânta Elena) au ignorat complet aspectul transfrontalier, dar chiar și aspectul de migrație locală între coloniile din România. Asta în ciuda dovezilor de impact asupra speciilor strict protejate (ex. mortalitate documentată *M. schreibersii* în rapoartele parcului de eoliene deja funcțional), și declinul drastic a celor mai apropiate colonii de lilieci (ex. Peștera Gaura cu Muscă, de la 2.500 exemplare *M. schreibersii* în anii 2000, la doar 50-70 exemplare actualmente). Chiar și rapoartele ENEL indică o populație mult mai mică față de cel din literatură, de exemplu 800 de exemplare în anul 2017 la Gaura cu Muscă. În plus, pe baza literaturii de specialitate din Serbia, în zona Parcului Național Djerdap, în proximitatea proiectului propus se găsesc cel puțin 2 peșteri cu colonii de lilieci al speciilor Anexa II DH, respectiv Peștera Gaura Mare și Peștera Dubočka. Cea din urmă include colonii ale speciilor *Rhinolophus ferrumequinum*, *Rhinolophus euryale*, *Myotis capaccinii* și *Miniopterus schreibersii*, fiind la o distanță de doar 15 km de proiectul propus la Sfânta Elena, și cu ușurință în raza de migrație a tuturor speciilor amintite și a peșterilor din România cu migrație potențială (Peștera de la Padina Matei la 23 km, Peștera Gaura Haiducească la 20 km,

Peștera Gaura cu Muscă la 13 km). Un aspect critic este și faptul că studiile efectuate în vederea realizării parcurilor de eoliene propuse au ignorat efectul cumulat al acestora cu cele existente, tratând proiectele propuse ca niște insule izolate, care nu au efect asupra zonei din exteriorul lor, și care la rândul lor, nu sunt afectați de factori externi.

Pe baza detaliilor de mai sus, considerăm că proiectele de eoliene propuse în zona Banat / Porțile de Fier pot avea efect semnificativ negativ asupra populațiilor transfrontaliere de chiroptere, precum și asupra populațiilor de chiroptere sedentare.

3. Studiile referitoare la oportunitatea amplasării de facilități de producere a energiei regenerabile în zonă

Aceste parcuri eoliene aflate în stadiul de planificare cât și parcurile amplasate deja presupun cumulat 185 de turbine și împreună au o suprafață aproape compactă de aproximativ 20.000 de hectare aflate în continuarea ariilor protejate din zonă. Din acest motiv, considerentele exprimate mai jos vor face referință, în special, la suprafața de 20.000 de hectare afectată direct sau indirect de amplasarea celor 185 de turbine și nu vor face neapărat referință la parcurile individualizate deoarece prin analiză separată impactul poate fi mult subevaluat.

Planul de management al parcului Național Cheile Nerei - Beusnita și ariile naturale suprapuse prevede ca Masura MS-A 5.3.3. - Limitarea amplasării de turbine eoliene și câmpuri de panouri fotovoltaice - acestea vor fi permise doar în zona de dezvoltare durabilă pentru producerea de energie electrică pentru localnici și facilități turistice și administrative. Modalitate de cuantificare: Absența parcurilor eoliene și a câmpurilor fotovoltaice din cadrul și din imediata proximitate a ariei protejate.

Rapoartele privind impactul asupra mediului și/sau Studiile de evaluare adecvată elaborate trebuie să conțină măsuri de evitare și reducere a impactului, care să se adreseze direct tuturor formelor de impact negativ (și nu doar impacturilor negative semnificative). Măsurile care nu se adresează direct evitării sau reducerii impacturilor identificate nu trebuie luate în considerare (ex. prevederea unui program de monitorizare a păsărilor, liliecilor sau zgomotului nu reprezintă în sine o măsură de reducere a impactului, ci doar o cerință pentru evaluarea eficienței unei măsuri de reducere a nivelului de zgomot).

Monitorizarea pe o perioadă lungă de timp fără măsuri active urgente se consideră inadecvată. Conform Ordinului 19/2010 pentru aprobarea [Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar](#), Măsurile de reducere a impactului trebuie: 1. să fie parte integrantă din PP propus; 2. să se adreseze direct impactului; 3. să fie funcționale la momentul producerii impactului negativ; 4. să aibă la bază cele mai recente date științifice din teren.

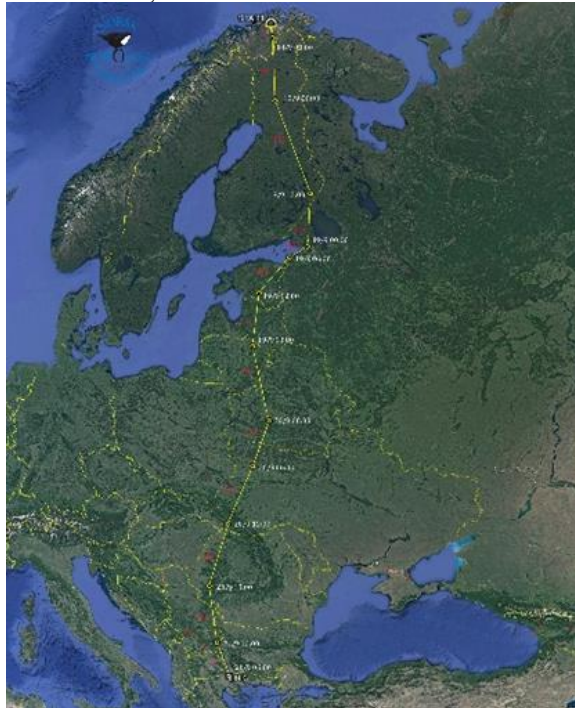
Considerăm tratarea superficială atât a evaluării biodiversității din aria proiectului propus și din apropierea lui, precum și a impactului asupra mediului. Promovarea investițiilor pe baza unor studii de mediu fără valoare tehnică sau științifică este inadmisibilă pe teritoriul ariei protejate și în vecinătatea ei.

Studiile de evaluare adecvata PUZ, fiind axate direct pe influența investițiilor asupra siturilor Natura 2000, nu acoperă alte specii care sunt prezente în zonele unde sunt prevăzute parcurile eoliene, în special specii de păsări care ierneză.

Datele de iernare acoperă doar câteva specii. Nu sunt prezente date colectate în perioada de iernare pentru speciile de gâște, regiunea fiind cunoscută ca zonă de iernare pentru acest grup. Din datele noastre reiese că zonele unde sunt prevăzute construirea parcurile eoliene sunt frecvent folosite în perioada octombrie – martie ca zone de hrănire pentru patru specii de gâște: gârlița mare (*Anser albifrons*), gâsca de vară (*Anser anser*), gâsca de semănătură (*Anser fabalis* ssp. *rossicus*) și în măsură mai mică de gâscă cu gât roșu (*Branta ruficollis*) (specie vulnerabilă la nivel național și internațional). Efectivele de gâscă de semănătură din zona de studiu sunt cele mai importante cantitativ de pe teritoriul României, aici fiind identificate stoluri compacte de peste 100 de exemplare (<https://ornitodata2.sor.ro/ornitodata>), specia fiind în rest o apariție mai degrabă rară la nivel național.

Studiile satelitare (www.piskulka.net) au relevat că zona unde este prevăzută construirea turbinelor este amplasată pe culoarul de migrație (Fig. 5) al populației feno-scandinave de gârliță mică (*Anser erythropus*), fiind una dintre cele mai periclitate specii de gâște la nivel global. Specia folosește zona ca loc de odihnă în drumul dintre cartierele de cuibărire din peninsula Scandinavă și locurile de iernare din Grecia.

Figura 5. Culoarul de migrație al populației feno-scandinave de gârliță mică (*Anser erythropus*), relevat de studiile satelitare (piskulka.net, Norwegian Ornithological Society). Linia care unește punctele are un rol orientativ general, în realitate fiind vorba de un culoar de migrație care traversează zona.

Cercetările din Europa de Vest și de Nord arată că turbinele eoliene au un impact negativ asupra populațiilor de gâște. Principalul efect este expulzarea din zonele de hrănire care duce la pierderea efectivă a habitatelor cheie (Larsen & Madsen, 2000; Larsen & Clausen, 2002, Madsen & Boertmann, 2008 și etc.). Un studiu realizat în perioada 2012-2013 în Bulgaria, prin proiectul LIFE09/NAT/BG000230, pentru evaluarea efectului repulsiv al turbinelor, arată o reducere a habitatelor favorabile speciei cu 24%, dacă toate investițiile propuse în partea bulgară a Dobrogei vor fi implementate (Harrison & Hilton, 2014). În același timp gâștele sunt identificate ca fiind una dintre speciile potențial vulnerabile la coliziunea cu turbinele eoliene (Langston & Pullan, 2003). Similar se va intampla si aici, unde riscul de coliziune, respectiv a gradului de fragmentare sau pierdere a habitatelor de hrănire este unul crescut.

Impactul cumulativ este incomplet, atât în ceea ce privește totalitatea proiectelor similare din zonă, cât și în ceea ce privește interpretarea datelor proprii din cele 4 proiecte simultane (Potoc 1 – 4).

Fiecare dintre studii tratează incomplet efectul cumulativ. Chiar și pe baza datelor existente (care sunt deficitare, așa cum s-a arătat mai sus, și ca acoperire în timp și ca lipsă a speciilor acoperite), concluziile sunt deficitare.

În textul Studiului de evaluare adecvată PUZ se menționează ”În cazul păsărilor migratoare, având în vedere că nu au fost identificate culoare de migrație folosite cu regularitate de păsări, precum și lipsa studiilor din literatura de specialitate ne face să estimăm acest impact ca fiind unul nesemnificativ.” (Potoc 1). Culoarele de migrație sunt un termen generic și nu poate fi folosit în contextul cuantificării unui impact cumulativ. Pentru evaluare, ar fi trebuit folosite împreună datele directe colectate la toate proiectele. Chiar dacă pentru un proiect datele par a indica un impact redus (și această concluzie fiind imprecisă, dată fiind acoperirea deficitară cu date), însumarea lor prezintă o altă imagine. Dacă luăm fiecare studiu în parte, și adunăm cifrele, impactul se cumulează. Respectiv, datele/calcululele nu acoperă decât proiectele Potoc 1, 2, 3 și 4 (care însumează 85 de turbine), nu și restul, care au și ele un număr semnificativ de turbine, impactul a 60 de turbine din cele 185 nefiind cuantificat.

Suplimentar, în analiza impactului calcululele sunt prezentate doar separat pentru fiecare specie identificată și separat pe tip de fenologie (migrație respectiv cuibărire). Respectiv, acoperirea deficitară cu date, cauzată de implementarea greșită a metodologiilor (vezi și punctul 1C) oferă date insuficiente pentru calcularea corectă și completă a impactului cumulativ. Astfel, concluzia formulată este incorectă.

Impactul cumulativ nu acoperă deloc situația unor specii care ierneză în zonă, în special găște, care nu sunt prezente nici sub formă de date colectate în studiu. În consecință, este imposibilă formarea unei imagini a impactului cumulativ pentru speciile de găște care ierneză.

De asemenea, impactul cumulativ nu acoperă o analiza reală a tuturor proiectele din zona, a impactului antropic existent deja asupra ariilor naturale protejate și zonelor limitrofe, în deosebi comunitățile locale. Considerăm ca nu a fost identificat și evaluat impactul real asupra integrității ariei naturale protejate de importanță comunitară, ținându-se cont de structura, funcțiile ecologice și obiectivele de conservare, precum și de vulnerabilitatea acestora la modificări precum și asupra speciilor de interes conservativ aflate în aria protejată, vecinătatea ei sau în pasaj, pentru care orice deranj este inacceptabil.

III. Argumente sociale:

Un alt aspect deosebit de important este reprezentat de efectul proiectelor asupra comunității locale care nu va beneficia în urma investiției propuse, ci din contră, calitatea pășunilor și a terenurilor agricole scade, peisajul se deteriorează semnificativ prin amplasarea turbinelor, total nepotrivite într-un peisaj mozaicat de ecosisteme naturale și culturale specific Banatului Montan. Acest peisaj mozaicat de la baza muntelui este parte din bogăția naturală și culturală pentru care zona Cheilor Nerei este renumită, căutată de turiști, artiști, cercetători din întreaga lume.

Considerăm că dezvoltarea comunității locale este tratată evaziv și, de fapt, proiectul nu propune nicio măsură clară de dezvoltare a comunității, ci doar a investitorilor. La fel și patrimoniul cultural, cu cele 29 de obiective de patrimoniu cultural semnalate în Rapoartele de mediu.

Atragem atenția factorilor de decizie implicați în procesul de avizare a acestor tipuri de investiții pentru producere de energie regenerabilă din parcuri de turbine eoliene asupra necesității unui

Federația Coaliția Natura 2000 România
Str.Lungă, nr.175, 500051, Brașov, ROMÂNIA
Tel / Fax: +40722690008
email: office@natura2000.ro
www.natura2000.ro

studiu independent care sa acopere toată această zonă sensibilă și care să identifice acele zone în care investițiile sunt acceptabile și care sunt acele zone sensibile și cu impact (fie el si minim) asupra ecosistemelor naturale, dar și culturale.

Proiectele sunt de importanță europeană, chiar mondială, nu doar locală sau națională și trebuie tratate cu maximă seriozitate și cu asumarea de riscuri aferente.

Considerăm necesară parcurgerea completă a procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului pentru cele patru parcuri eoliene pentru a putea remedia deficiențele evidențiate anterior și a clarifica incertitudinile exprimate în studiile elaborate în procedura de evaluare de mediu pentru PUZ-uri.

În concluzie, vă rugăm să țineți cont de prevederile legale, de jurisprudența Curții de justiție europene, de studiile specialiștilor și de aceste recomandări, bazate pe studii, și să emiteți o decizie de încadrare privind parcurgerea etapelor procedurii de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectele Potoc 1, Potoc 2, potoc 3, Potoc 4.

De asemenea, vă aducem la cunoștință că subscrisa Federația Natura 2000 se constituie public interesat în sensul legii nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului și, în consecință, solicităm răspuns scris la această solicitare, precum și să fim informați cu privire la orice aspecte și demersuri procedurale ulterioare.

Președinte,
Dan Trifu

Director executiv
George Kudor

Federația Coaliția Natura 2000 România
Str.Lungă, nr.175, 500051, Brașov, ROMÂNIA
Tel / Fax: +40722690008
email: office@natura2000.ro

www.natura2000.ro

